

WIERZĘ W KOŚCIÓŁ

Wykład 29

Ks. Piotr Łabuda

APOSTOŁ PAWEŁ O KOŚCIELE

Więź z Chrystusem fundamentem Kościoła

Dla Apostoła Pawła, jak powiedzieliśmy na naszym ostatnim spotkaniu, chrześcijanin to nowy człowiek. W Liście do Kolosan Apostoł Paweł zapisze: „już nie ma Greka ani Żyda, obrzezania ani nieobrzezania, barbarzyńcy, Scyty, niewolnika, wolnego, lecz wszystkim we wszystkich jest Chrystus” (Kol 3,11). Niewątpliwie dla Apostoła Pawła najistotniejszą cechą Kościoła jest jego więź z Chrystusem.

Rzeczywiście, już w pierwszych listach Apostoła, w Pierwszym i Drugim Liście do Tesaloniczan – a warto pamiętać, że są to najstarsze – pierwsze teksty Nowego Testamentu, Paweł przekazuje adresatom to, czym żył. A dla niego niewątpliwie istotą chrześcijaństwa było zjednoczenie z Chrystusem. Zjednoczenie, które swoją pełnię osiągnie w dniu paruzji.

Główną treść pierwszych listów Pawła (1 i 2 Tes) stanowi życie z Chrystusem, które to życie swoją pełnię osiągnie w wydarzeniu paruzji, która stała w centrum życia pierwszych chrześcijan. Wierzyli oni, iż wszyscy wierni, zarówno żywi jak i umarli, będą zawsze z Panem (1 Tes 4,17). Dla pierwszych chrześcijan nie było ważne, czy paruzja nastąpi rychło, czy w odległej przyszłości. Tego nikt nie wie. Istotne jest tylko to, aby ci, którzy umierają, umierali „w Chrystusie” (1 Tes 4,16), tzn. w zjednoczeniu z Nim, w nadziei zmartwychwstania i wiecznej szczęśliwości. Ci zaś którzy żyją, by trwali w świętości oczekując na przyjście Pana (1 Tes 5,23). „abyśmy żywi czy umarli, razem z Nim żyli” (1 Tes 5,10). Stwierdzenie to jest istotą życia dla chrześcijan. Być zawsze z Chrystusem, co jest także istotą paruzji, którą w pewnym stopniu można osiągnąć już tu, na ziemi.

Być zaś z Jezusem, będzie uczył Paweł, to wystrzegać się wszelkiej nieczystości (1 Tes 4,3), to utrzymywać swoje ciało w świętości i czci (1 Tes 4,4), to nie obrażać i nie krzywdzić bliźnich (1 Tes 4,6), to wzrastać w doskonałości i świętości (1 Tes 4,1; 5,23). Takie postępowanie wierzących jest zadaniem, ale i łaską – jest darem, jest dziełem Boga Ojca (1 Tes 5,23; 2 Tes 2,16-17), Jezusa Chrystusa (1 Tes 3,13; 2 Tes 2,16-17) i Ducha Św., który mieszka w nas (1 Tes 4,8; 2 Tes 2,13).

Fundamentem Kościoła, co wielokrotnie podkreśla Apostoł Paweł jest trwanie w Chrystusie.

Apostoł bardzo często podkreśla, iż Kościół żyje z Chrystusem i w Chrystusie. Wyrażenia „z Chrystusem”, „w Chrystusie”, „przez Chrystusa” występują bardzo często w pismach Pawła. W Listach

do Tesaloniczan Apostoł ciesząc się wieściami ze wspólnoty z Tesaloniki jakie przyniósł mu Tymoteusz, pisze: „ale teraz żyjemy, skoro wy trwacie w Panu” (1 Tes 3,8). Zaniepokojonych zaś o los swoich zmarłych pociesza, że w czasie paruzji Bóg i tych, którzy zasnęli przez Jezusa przyprowadzi z Nim (1 Tes 4,14). Pierwsi, pisze Paweł zmartwychwstaną zmarli w Chrystusie (1 Tes 4,16). Tesaloniczanie radować się powinni na myśl, że po zmartwychwstaniu będą zawsze z Panem (1 Tes 4,17). Ucząc zaś o paruzji Paweł pisze „A co się tyczy przyjścia Pana naszego Jezusa Chrystusa i naszego z Nim połączenia” (2 Tes 2,1). Samą zaś paruzję określa jako uwielbienie Chrystusa w świętych: „Gdy przybędzie (Pan), aby być uwielbionym wśród świętych” (2 Tes 1,10; por. 1 Tes 3,13: „na przyjście Pana naszego Jezusa Chrystusa ze wszystkimi świętymi Jego”). Przypomina, iż Bóg nie przeznaczył nas na gniew, ale żebyśmy osiągnęli zbawienie przez Pana naszego Jezusa Chrystusa który umarł za nas, abyśmy żywi czy umarli wspólnie z Nim żyli (1 Tes 5,9-10). Prosi Tesaloniczan, by miłowali tych, którzy są ich przełożonymi w Panu (1 Tes 5,12-13) i wzywa do ustawicznej radości, nieustannej modlitwy i dziękczynienia za wszystko, oświadczając, że taka jest wola Boża w Chrystusie Jezusie względem nich wszystkich (1 Tes 5,17-18). Modli się aby wśród adresatów rozślawione było imię Pana naszego Jezusa Chrystusa, a oni w Nim według łaski Boga naszego i Pana Jezusa Chrystusa (2 Tes 1,12). Łączność wiernych z Chrystusem wyraża Paweł gdy wiarę Tesaloniczan, ich miłość ofiarną i wytrwałą nadzieję wiąże z Jezusem Chrystusem jako ich przedmiotem i sprawcą (1 Tes 1,3), gdy mówi, że wierni stali się naśladowcami Pawła i Pana, przyjmując naukę wśród wielu utrapień z weselem Ducha świętego (1 Tes 1,6), oraz gdy oświadcza, że są oni dla niego nadzieją, weselem i wieńcem chwały przed Panem naszym Jezusem w czasie Jego paruzji (1 Tes 2,19).

Przypominając Tesaloniczanom swoją więź z Chrystusem pisze: „Prosimy was i błagamy w Panu Jezusie Chrystusie” (1 Tes 4,1), „wiecie bowiem, jakie nakazy dałem wam przez Pana Jezusa” (1 Tes 4,2); „nakazujemy i błagamy w Panu Jezusie Chrystusie” (2 Tes 3,12); „nakazujemy wam, bracia, w imię Pana naszego Jezusa Chrystusa” (2 Tes 3,6); „zaklinam was przez Pana” (1 Tes 5,27); „mamy zaś co do was ufność w Panu” (2 Tes 3,4).

W sumie 21 razy Apostoł Paweł w dwóch pierwszych listach podkreśla łączność swoją i wiernych z Chrystusem. W listach do Tesaloniczan Paweł mówi także o Kościołach w Chrystusie.

Ta łączność Kościoła z Bogiem Ojcem i Jezusem Chrystusem pojawia się już w pierwszym wersecie Pierwszego Listu do Tesaloniczan.

Pierwszy List do Tesaloniczan Apostoł Paweł adresuje: „Kościołowi Tesaloniczan w Bogu Ojcu i w Panu Jezusie Chrystusie” (1 Tes 1,1). Te same słowa powtórzy i w adresie Drugiego Listu do Tesaloniczan (2 Tes 1,1). Dalej zaś, wspominając swoją działalność w Tesalonikach stwierdza, iż Kościół Tesaloniczan naśladuje „Kościoły Boże, które są w Judei w Chrystusie Jezusie” (1 Tes 2,14).

Jak rozumieć formułę „Kościoły Boże”?

Wyrażenie Pawłowe „Kościoła Bożego”, dla jednych komentatorów oznaczają zawsze cały Kościół. A zatem gdy Paweł pisze: „Kościół w Tesalonice”, „Kościół w Koryncie”, nawet gdy nie dodaje żadnych określeń w postaci „Boży” lub „Chrystusowy” – ma na myśli zawsze Kościół powszechny. Gmina koryncka, rzymska czy tesaloniczka jest według nich pewną miniaturą – częścią Kościoła powszechnego.

Inni wskazują, iż wyrażenie „Kościół Boży” początkowo było używane w samej Jerozolimie na samo- określenie tamtejszej gminy. A zatem oznaczały jedyny wtedy Kościół, Kościół pisany dziś przez duże. Później jednak określenie to przeszło na pozostałe gminy judeochrześcijańskie. Jednak, jak chce część komentatorów, chociaż św. Paweł w podobny sposób będzie nazywał gminę koryncką lub tesaloniczką, to jednak wyrażenie „Kościół Boży” nadal oznaczał wspólnotę jerozolimską. Inne kościoły, jak chce część badaczy, były jakby komórkami odtwarzającymi w swej strukturze Kościół jerozolim-

ski. Były to jednak już „Kościoły Boże” lokalne, czyli społeczności, które zwykło się dziś nazywać gminami wczesnochrześcijańskimi. W pismach Pawła określenie „Kościół”; „Kościół Boży”, najczęściej łączyło się właśnie z tymi gminami wczesnochrześcijańskimi¹.

Kościół w Tesalonicach jest wspólnotą „w Bogu Ojcu”, „w Jezusie Chrystusie”.

Znamiennym jest, iż Paweł łączy często w swojej nauce Osoby Boga Ojca i Jezusa Chrystusa. I nie jest to łączenie przypadkowe. Zawiera się w nim zawsze jakiś sens.

Pisząc o Kościele Paweł podkreśla wszechmoc Bożą, która podtrzymuje Kościół. Kościół Tesaloniczan zawdzięcza swoje istnienie Bogu i w Nim ma swą moc. Chrześcijanie winni właśnie w Bogu złożyć swoją ufność (zob. 1 Tes 2,2). Słowa te przypominają także Tesaloniczanom wezwanie Boga do Jego Królestwa i chwały (1 Tes 2,12), a szczególnie wiarę w Boga żywego, która znamionuje ich Kościół (zob. 1 Tes 1,9).

Paweł podkreśla w pismach do Tesaloniczan, iż Bóg przeznaczył wierzących do zbawienia, które osiągnąć możemy przez Jezusa Chrystusa (1 Tes 5,9). To zbawienie – to chwała Chrystusa (2 Tes 2,14). Jest ono dziełem łaski Boga Ojca i Jezusa Chrystusa (2 Tes 1,12; 2 Tes 2,17) i wyrazem ich miłości względem nas. Zbawienie którego uwieńczeniem będzie paruzja, osiągają wierni przez uświęcenie (1 Tes 3,13; 4, 3-7; 2 Tes 2,17), naśladowując miłość Boga i cierpliwość Chrystusa (2 Tes 3,5), żyjąc zawsze w zjednoczeniu z Chrystusem (1 Tes 5,10).

Powyższe wskazania Apostoła Narodów można to treść pierwotnej katechezy Pawła. Odwieczny plan zbawczy Boga realizuje Chrystus w swoim Kościele. I plan, i jego realizacja, to dzieło miłości Boga Ojca i Jezusa Chrystusa względem ludzkości.

Formuła: „w Bogu Ojcu i w Panu Jezusie Chrystusie” to jedna całość. Można uznać, iż w Liście do Tesaloniczan wyrażenia te pojawiają się jako słowa symbole. Jako przypomnienie Tesaloniczanom w skrócie naukę Pawła o zbawieniu Bożym, realizowanym przez, Chrystusa w Jego Kościele. Kościoły Boże, są to Kościoły Chrystusowe.

Formuła jednak „w Chrystusie” wielokrotnie pojawia się w listach św. Pawła.

Wyrażenie „w Chrystusie” pojawia się w listach Apostoła Narodów ponad 200 razy. Niewątpliwie jest ona niezwykle ważna dla teologii Pawła. Zawsze oznacza ona związek z Chrystusem.

Czasami w pismach Apostoła wyrażenie „w Chrystusie” oznacza zwykłą łączność z Chrystusem jako sprawcą lub pośrednikiem jakiegoś dzieła. Paweł pisze, iż łaska dana jest wiernym w Chrystusie, tzn. przez Chrystusa (1 Kor 1,4). Pisze, iż „odkupienie jest w Chrystusie Jezusie” (Rz 3,24), to znaczy, że jest dziełem Chrystusa. Bóg daje zwycięstwo w Chrystusie (2 Kor 2,14), tzn. przez Chrystusa; również zasłona przy czytaniu Starego Testamentu odsłania się „w Chrystusie” (2 Kor 3,14). W Liście do Koryntian Paweł stwierdza, iż my wierzący „pokładamy nadzieję w Chrystusie” (1 Kor 15,19), to znaczy, że Chrystus jest przedmiotem i źródłem nadziei wierzących. Wyrażenie „w Chrystusie” wskazuje na zwykłą łączność wierzącego z Chrystusem, gdy Paweł bierze Chrystusa na świadka swojej wypowiedzi: „Prawdę mówię w Chrystusie” (Rz 9,1), lub też gdy pozdrawiając kogoś. W Liście do Rzymian stwierdzenie Pawła wyrażenie „w Chrystusie”: „Pozdrówcie Andronika i Juniana, krewnych moich, którzy stali się przede mną w Chrystusie” (Rz 16,7) oznacza po prostu chrześcijan. Pomocnicy Pawła „w Chrystusie”: Pryska, Akwila (Rz 16,3), Urban (Rz 16,9) — to pomocnicy w dziele Chrystusa, w pracy dla Chrystusa. Podobnie i stwierdzenie „umiłowany w Panu” (Rz 16, 8) – to umiłowany zgodnie z największym przykazaniem Pana.

¹ Zob. np. 1 Tes 1,1; 2 Tes 1,1; 1 Kor 4,17; 7,17; 14,33; 16,1.19; Gal 1,2; 2 Kor 8,18.

Znacznie częściej jednak Apostoł Narodów używając formuły „w Chrystusie”, ma na myśli głębszy sens.

Używając wyrażenia „w Chrystusie” Paweł pisze o życiu chrześcijanina zjednoczonego z Chrystusem przez wiarę i chrzest. I tak w Liście do Galatów Paweł pisze: „Wszyscy bowiem dzięki tej wierze jesteście synami Bożymi – w Chrystusie Jezusie. Bo wy wszyscy, którzy zostaliście ochrzczeni w Chrystusie, przyoblekliście się w Chrystusa” (Ga 3,26-28).

Przyobleczenie się w Chrystusa – to zjednoczenie z Chrystusem, to nasze wszczępienie w Jego śmierć, pogrzeb i zmartwychwstanie, co dokonało się w wydarzeniu naszego chrztu, o czym pisze Paweł w Liście do Rzymian: „Czyż nie wiadomo wam, że my wszyscy, którzyśmy otrzymali chrzest zanurzający w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć? Zatem przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my wkroczyli w nowe życie – jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca. Jeżeli bowiem przez śmierć, podobną do Jego śmierci, zostaliśmy z Nim złączeni w jedno, to tak samo będziemy z Nim złączeni w jedno przez podobne zmartwychwstanie. To wiedźcie, że dla zniszczenia grzesznego ciała dawny nasz człowiek został razem z Nim ukrzyżowany po to, byśmy już więcej nie byli w niewoli grzechu. Kto bowiem umarł, stał się wolny od grzechu. Otóż, jeżeli umarliśmy razem z Chrystusem, wierzymy, że z Nim również żyć będziemy, wiedząc, że Chrystus powstawszy z martwych już więcej nie umiera, śmierć nad Nim nie ma już władzy. Bo to, że umarł, umarł dla grzechu tylko raz, a że żyje, żyje dla Boga. Tak i wy rozumieście, że umarliście dla grzechu, żyjecie zaś dla Boga w Chrystusie Jezusie. Niechże więc grzech nie króluje w waszym śmiertelnym ciele, poddając was swoim pożądliwościom. Nie oddawajcie też członków waszych jako broń nieprawości na służbę grzechowi, ale oddajcie się na służbę Bogu jako ci, którzy ze śmierci przeszli do życia, i członki wasze oddajcie jako broń sprawiedliwości na służbę Bogu” (6,3-13).

Przez chrzest zostaliśmy wszczępieni w Chrystusa, stając się z Nim czyś jednym (Rz 6,5). Stary człowiek zostaje współukrzyżowany z Chrystusem, złe skłonności skazane na śmierć. Stąd też chrześcijanin nie może już służyć grzechowi. Zjednoczony z Chrystusem i w Jego zmartwychwstaniu winien żyć – podobnie jak Chrystus – tylko dla Boga. Dzięki zjednoczeniu z Chrystusem człowiek staje się nowym stworzeniem (2 Kor 5,17); Duch Boży mieszka w nim (Rz 8,9). Paweł podkreśli, iż cała Trójca św. sprawuje w człowieku dzieło uświęcenia. Stąd też w Pierwszym Liście do Koryntian zapisze: „zostaliście obmyci, uświęceni i usprawiedliwieni w imię Pana naszego Jezusa Chrystusa i przez Ducha Boga naszego” (1 Kor 6,11); „Różne są dary łaski, lecz ten sam Duch; różne też są rodzaje posługiwania, ale jeden Pan; różne są wreszcie działania, lecz ten sam Bóg, sprawca wszystkiego we wszystkich” (1 Kor 12,4-6).

Dla Apostoła usprawiedliwienie w Chrystusie oznacza także usprawiedliwienie z wiary w Chrystusa:

„człowiek osiąga usprawiedliwienie nie przez wypełnianie Prawa za pomocą uczynków, lecz jedynie przez wiarę w Jezusa Chrystusa, my właśnie uwierzyliśmy w Chrystusa Jezusa, by osiągnąć usprawiedliwienie z wiary w Chrystusa, a nie przez wypełnianie Prawa za pomocą uczynków, jako że przez wypełnianie Prawa za pomocą uczynków nikt nie osiągnie usprawiedliwienia” (Ga 2,16). To samo znaczenie posiada formuła „w Chrystusie” w Pierwszym Liście do Koryntian, gdy Paweł pisze: „do uświęconych w Chrystusie Jezusie” (1 Kor 1,2).

Mówiąc jednak o zjednoczeniu z Chrystusem przez wiarę i chrzest, pamiętać rzecz jasna należy, iż jest ono zależne zarówno od samej łaski, ale i od współpracy człowieka z nią. Wiara według nauki Pawła to nie tylko akt rozumu, przyjmującego prawdę o zbawieniu jako słowo Boże (1 Tes 2,13; 2 Kor 5,7), ale także, a może nade wszystko jest to akt woli. Wiara bowiem jest posłuszeństwem wobec nakazów Ewangelii (2 Tes 1,8; 1 Kor 7,19; 2 Kor 10,5; Rz 1,5; 10,16; 16,26) i winna wyrażać się w czynach (1 Tes 1,3; 2 Tes 1,11; Ga 5,6; 1 Kor 16,13.14; 2 Kor 8,7; Rz 15,13). Wiara jest ufnym, pełnym

miłości oddaniem się Bogu w Chrystusie Jezusie (1 Tes 2,2; 2 Tes 3,4; Rz 8,35-39; Ef 4,15.16). Prawdziwa wiara winna nieustannie wzrastać (Rz 1,17).

Człowiek zjednoczony z Chrystusem przez wiarę i chrzest jest nowym stworzeniem (Ga 6,15; 2 Kor 5,17), jest człowiekiem który odnawia się z każdym dniem (2 Kor 4,16). Jego życie jest życiem w łączności z Chrystusem, a zatem może powiedzieć, że żyje już nie on, lecz żyje w nim Chrystus (Ga 2,20), który przenika całe jego życie (Kol 3,4). Żyjąc jednak w świecie, żyjąc w Chrystusie, musi w dalszym ciągu walczyć z pożądliwościami; musi się wciąż odnawiać na wzór tego, który go stworzył. W całym życiu wierzącego winno zawsze trwać przeświadczenie, iż „wszystko i we wszystkim Chrystus” (Kol 3,10-11).

Zjednoczenie wiernych z Chrystusem i w Chrystusie to pierwszy obowiązek uczniów Chrystusa, jest on podstawą wspólnoty wierzących i fundamentem jedności Kościoła.

Rzeczywiście zjednoczenie wiernych z Chrystusem, które Paweł ukazuje jako pierwszy obowiązek chrześcijanina, stanowi podstawę ich wspólnoty i jedności Kościoła. Apostoł Paweł pisząc do poszczególnych wspólnot wielokrotnie podkreśla konieczność tej jedności. Uczniowie Chrystusa powinni stanowić jedność, miłując się wzajemnie i naśladując Kościoły Boże, które były w Judei w Chrystusie Jezusie (1 Tes 2,14).

Jedność bowiem wiernych – wspólnota w Chrystusie to według Pawła naturalne następstwo zjednoczenia wierzących z Chrystusem. To, co łączy każdego chrześcijanina z Chrystusem, łączyć także powinno i wiernych między sobą. Zjednoczenie wiernych z Chrystusem musi się wyrażać i w zjednoczeniu ich między sobą w Chrystusie. Owo wymaganie jedności Paweł odnosi do wszystkich chrześcijan bez wyjątku. Jedną bowiem jest wszystkich wiara, jeden chrzest i jeden chleb, którego uczestnikami są uczniowie Chrystusa.

Fundamentem wspólnoty Kościoła jest dla Pawła wiara w jednego Boga. W wielu miejscach Paweł będzie podkreślał, iż „nie ma na świecie żadnego bożka, istnieje tylko jeden Bóg” (Ga 3,20; Rz 3,29-30; 16,27; 1 Tm 1,17; 6,15-16). Pisząc o wierze jednego Boga Ojca, Paweł pisze także o Tym, przez którego wszystko się stało, o osobie Jezusa Chrystusa: „Wiemy, że nie ma na świecie żadnego bożka, a istnieje tylko jeden Bóg. Chociaż bowiem są tak zwani bogowie czy to w niebie, czy na ziemi, a bogów tych jest wielu i panów jest wielu — dla nas istnieje tylko jeden Bóg Ojciec, od którego pochodzi wszystko i dla którego istniejemy, i jeden Pan Jezus Chrystus, przez którego stało się wszystko i my przez Niego” (1 Kor 8,4-6; zob. 1 Tm 2,5). W listach Apostoła Narodów można znaleźć także trinitarne rozwinięcie formuły „jest jeden Bóg”. Jedność Boża: Boga Ojca, Pana i Ducha Świętego już sama z siebie, z natury swej jedności, jest fundamentem jedności Kościoła.

Drugim nieodzownym warunkiem zjednoczenia wiernych z Chrystusem, a zarazem podstawą ich wzajemnej jedności w Chrystusie, jest chrzest.

Apostoł Paweł podkreśla, że przez chrzest człowiek otrzymuje nową naturę. Zostaje wszczepiony w Chrystusa, stając się całkowicie od Niego zależnym: „Bo wszyscy, którzy zostaliście ochrzczeni w Chrystusie, przyoblekliście się w Chrystusa” (Ga 3,27; por. Kol 2,12; Ef 4,5). Ochrzczony stanowi odtąd jedność z Chrystusem, utożsamia się z Nim. Wskazania te w sposób szczególnych obecne są w Liście do Rzymian. Paweł pisze: „my wszyscy, którzyśmy otrzymali chrzest zanurzający w Chrystusa Jezusa, zostaliśmy zanurzeni w Jego śmierć? Zatem przez chrzest zanurzający nas w śmierć zostaliśmy razem z Nim pogrzebani po to, abyśmy i my wkroczyli w nowe życie – jak Chrystus powstał z martwych dzięki chwale Ojca. Jeżeli bowiem przez śmierć, podobną do Jego śmierci, zostaliśmy z Nim złączeni w jedno, to tak samo będziemy z Nim złączeni w jedno przez podobne zmartwychwstanie” (Rz 6,3-5).

Powyższe wskazania nie są nową nauką dla adresatów, ale przypomnieniem tego, o czym już słyszeli, a mianowicie, że chrzest jednoczy chrześcijanina z chrztem Chrystusa – chrztem krwi, o którym Zbawiciel mówił apostołom (Mk 10,38; Łk 12,50) a którego uzupełnieniem jest zmartwychwstanie. Zanurzenie w wodzie chrztu oznacza włączenie się w śmierć i pogrzeb Chrystusa, natomiast wyjście z wody – włączenie się w Jego zmartwychwstanie.

Indywidualna więź z Chrystusem przez wiarę i chrzest, stanowi podstawę wspólnoty, jedności całego Kościoła: „Nie ma już Żyda ani poganina, nie ma już niewolnika ani człowieka wolnego, nie ma już mężczyzny ani kobiety, wszyscy bowiem jesteście kimś jednym w Chrystusie Jezusie” (Ga 3,28). Wszyscy zostali ochrzczeni w jednym Duchu, aby stanowić jedno ciało, ciało Chrystusa (1 Kor 12,13.27). Chrzest jest zewnętrznym wyrazem wiary, publicznym jej wyznaniem. Stąd też dla Pawła wiara i obrzęd chrztu to jedno. Początek wiary jest początkiem chrześcijańskiej wspólnoty. Tworzą ją wierni ochrzczeni. Przykładem tego jest sam Paweł. Jego wiara w Chrystusa narodziła się u wrót Damaszku gdzie poznał Chrystusa, trzy dni zaś później został ochrzczony (Dz 9,9.18). Dlatego w przesłaniu do Rzymian stwierdza: „Czyż nie wiecie, że my wszyscy, którzy ochrzczeni jesteśmy w Chrystusie Jezusie, w śmierć Jego ochrzczeni jesteśmy?” (Rz 6,3; por. 1 Kor 12,13; Ga 2,19-20).

Wspólnota Kościoła nade wszystko widoczna jest w celebracji Eucharystii. Łamanie chleba (Dz 2,42; Łk 24,35; por. 1 Kor 10,16) to czas sakramentu jedności. Chrześcijanie, biorąc udział w Wieczery Pańskiej, przeżywali „komunię” – wspólnotę, która była jednocześnie miłością i jednością.

W starożytnym przekazie Didache widzimy podkreślenie znaczenie Eucharystii, która jest sakramentem jedności. Nawiązując do cudownego rozmnożenia chleba starożytny autor pisze: „Tak jak ten chleb łamany został rozsypany na góry i zebrany był czymś jednym, tak niechaj zgromadzony zostanie Twój Kościół z krańców ziemi w Twoim Królestwie” (Did., 9,4).

Ideę jedności Kościoła Paweł łączy z Eucharystią w Liście do Koryntian. Stwierdza w nim, iż ponieważ spożywamy jeden chleb, to jesteśmy jednym ciałem (1 Kor 10,17). Kielich błogosławieństwa, który błogosławimy, jest uczestnictwem we krwi Chrystusa; A chleb, który łamiemy, jest uczestnictwem w ciele Chrystusa. „Ponieważ jeden jest chleb (eucharystyczny), my wszyscy jesteśmy jednym ciałem; wszyscy bowiem jesteśmy jednego chleba uczestnikami” (1 Kor 10,17). Uczestnictwo w chlebie eucharystycznym, pisze Paweł, jest uczestnictwem w ciele Chrystusa. Ponieważ jeden jest chleb eucharystyczny – jedno ciało Chrystusa, więc i my jesteśmy jednym ciałem – ciałem Chrystusa. Eucharystia zacieśnia więź z Chrystusem i w Chrystusie ze wszystkimi wiernymi, akcentuje jedność wszystkich uczestników w jednym, eucharystycznym ciele Chrystusa.

Pytanie: Które z listów Apostoła Pawła uznawane są za najstarsze, za pierwsze pisma Nowego Testamentu?